

Виходить у Львові
щодня (крім неділей і
гр. кат. свят) о 5-ій
годині по полудні.

Редація і
Адміністрація: улица
Чарнецького ч. 12.

Письма приймають ся
лиш франковані.

Рукописи
звертають ся лиш на
окреме ждаве і за зложенням оплати поштової.

Рекламації
незаячені вільні від
оплати поштової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Передплата у Львові
в агенції дзєвників
пасажа Гавемана ч. 3 і
в ц. к. Старостах на
провінції:

на цілий рік К 4-80
на пів року „ 2-40
на чверть року „ 1-20
місячно . . . „ —40

Поодинокє число 2 с.

В поштовою пере-
силкою:

на цілий рік К 10-80
на пів року „ 5-40
на чверть року „ 2-70
місячно . . . „ —90

Поодинокє число 6 с.

Вісти політичні.

(Реформа канцелярийного діловодства в Австрії. — Перед розвязанем угорського парламенту. — Не буде конституції в Росії. — Звід Порт Артура.)

Намістник долішної Австрії граф Кільмансеґ мав онюгда великий замінливий висклад перед урядниками державними, краєвими і громадськими, в котрім говорив о наміреній реформі канцелярийного діловодства в Австрії. Теперішнє діловодство опирає ся на давних основах і завдає без потреби багато роботи та вимагає багато часу і коштів. Проба нового порядку канцелярийного відбуває ся вже від довшого часу як при долішній австрійській намістництві так і при віденській магістраті і випала дуже добре. Новий порядок буде заведений також в службі краєвій з днем 1 січня 1905 р. Новий порядок канцелярийний дає можливість, що 90 процент подань може одні і той сам урядник залагодити одного дня, а лиш 10 процент повістануть не залагоджені задля доходжень, засідань і т. п. То дає ся в той спосіб досягнути, що не пише ся окремого концепту о залагодженю, лиш залагодженє випише ся

просто на акті. Що до спадности в часі і видатках то н. пр. долішній-австрійське намістництво зужило в 1904 р. 73 риз паперу менше як в попередних роках. Та й магістрат віденський записав в роках 1902 і 1903 о 134 риз паперу менше як в попередних роках.

З Будапешту доносять, що багато послів виїхало вже на провінцію, щоби там порозуміти ся з виборцями. Угорські обструкційники зачинають вже жалувати ся, що яєраз в зимі мають відбувати ся вибори, а декотрі з них хсдили навіть до Кошута і преслили его, щоби він ужив всего свого впливу і постарав ся о то, щоби тепер виборів не розписувано. Кошут приймив їх дуже непривітно і сказав їм, що остерігав їх вже від багато літ, щоби они не вели обструкції так нерозумно; тепер же нехай ідуть то, що собі накришили. Де хто говорить навіть, що опозиція ухвалить дня 28 с. м. бюджет лиш для того, щоби не відбували ся вибори; але в таке чудо не хоче ніхто вірити. Комітет ліберальної партії з 15 членів радив вже над уложенням маніфесту виборчого, але ще его не ухвалив.

Коли ще хтось вірив в можливість конституції в Росії, то слідуєча вість з Петербурга мусить его переконати, що конституції в Росії не буде, а бодай не виїде она з доброї волі тих, що мусіли би врати ся самодержавію.

Ось що тепер доносять „Правительств. Вестник“: Председатель земства чернигівської губернії, котрий єсть заравом маршалком шляхти, предложив дня 19 с. м. цареві Николаєві телеграфічну просьбу земства в справі цілого ряду загальних справ державних. Цар умістив на загаданій телеграмі слідуєчу замітку: „Поступованє президента уважаю за зухвалє і без такту. Справи адміністрації державної не суть річю земств, котрих компетенцію і права означують докладно закони“. Така відповідь царя наступила очевидно по нараді, яка відбула ся сими днями під проводом царя. В сій нараді взяли участь: вел. кн. Михайло Александрович, оберпрокурор сьв. синода Победоносцев, председатель комітету міністрів Вітте, кн. Святисполк-Мірський, Коковцев, Ермолов, генеральні ад'ютанты Ріхтер і кн. Воронцов Дашков та члени ради державної гр. Сольський і Фріш. Цікава тепер річ, чи для земства чернигівської губернії і его „зухвалого“ маршалка закінчить ся справа лиш на самій відповіді царя, чи може той маршалк і его товариші повандрують єуди „адміністративним“ путем“.

Занятє форту Тункікван єсть дальшим дуже важним успіхом японської облоги Порт Артура. Форт сей лежить у східно-північній часті порт-артурських укріплень там, де форти

18)

Російско-япанська війна

від її початку аж до битви під Ляояном.

(Написав К. Вербин).

(Дальше).

Під конець марта розпочав ся похід першої японської армії під головною командою генерала піхоти бар. Курокіґо над ріку Ялу. Як вже звістно, яєраз по першій атаку на Порт Артур почали Японці висаджувати на беріг своє військо в Чемульпо. Була то 12-та дивізія, скріплена відділами піонірів і батальонів велізничних та телеграфічних в загальній силі около 30.000 мужа під командою ген. Інуе. Число самого, готового до бою війська було для того досить маде і его обчислювано на 15 до 20.000 мужа. Ціла дивізія пустилась зарав в похід до Пейяну, зборного місця для цілої армії. Дорога під ту пору була ще досить добра, бо земля була ще замерзла, а снігу було маде. Піоніри поляшались були на дорозі, щоби на случай потреби направляти гостянець та щоби поробити 10 етапів, по одному на кожний день дороги.

Коли лід при берегах на мори зачав пускати, висадили Японці на беріг в Чинампо на півночі від Чемульпо дня 15 марта дивізію гвардії під командою ген. Газеґава, а рівночасно з нею також і бригаду кавалерії. Тота дивізія помашерувала також до Пейяну. Півнішше однакже нанесло було до пристані

в Чинампо знову багато криги і она тут замерзла, а то стало ся причиною, що висаджувана на беріг 2 ої дивізії припізнило ся було аж до 25 марта. Перед самим приходом сеї дивізії до Пейяну приїхав там був і начальний командант 1 ої армії, ген. Курокі, про котрого треба тут сказати кілька слів.

Генерал Курокі має тепер 61 літ і єсть Японцем чистої крові, а шияким зайдою, яким его свого часу зроблено в деяких європейських газетах. Він походить із старої шляхотської родини і родив ся в провінції Сацума, котра разом з провінцією Чошу давала Японії за всігда найліпших воєнків. Шляхта з Сацуми і Чошу стояла свого часу на чолі того руху, обмеженого первістно лиш на чотири провінції, котрий остаточно поборов і усунув послідного шоґуна, а надав найбільшу власть і силу мікадови або теперішньому цесареві японському. В часах сеї борби був молодий Курокі капітаном, котрий мав під собою 60 ленників. По установленю теперішнього цесаря, вступив Курокі яко капітан до японської армії, котра маде бути тепер переобразована зовсім на новий лад. Тут уважали его аж до хвилі, коли его іменовано командантом 6 ої дивізії, за найдібнішого і найтрудолюбивішого офіцера фронтового. Будучи шляхтичем з Сацуми, гордив ся він немало своїм походженєм та й авансував борзо, бо що два роки ставав майором, підполковником і полковником. До генерального штабу не належав ніколи, але вже давнішше був призначений в случаю війни на вождя одной з армії, бо ще на кілька літ перед війною устанвлено в Японії трох інспекторів

армії, а одним з них іменовано й Курокіґо. По вибуху війни, з інспекторів поробились вожди.

Курокі як на Японця єсть високого росту і темної барви тіла, а черти его лица показують вирішний азійський тип; вуси у него короткі. Найбільшою его пристрастію було давнішше польованє на — дики, а тепер — папіроси. Давнішшими часами любив він цілими днями ходити по лісах і дебрах, а нині серед граду куль курить один папірос за другим. Найбільшою его характеристикою то велика мовчальність. Курокі не любить багато говорити, а навіть при чарці трудно видобути з него яке слово. Для воєнків єсть він дуже добрий і хоч в службі вимагає як найбільше точности, поза службою поговарить в кождим щиро. Найбільше люблять его задля того, що він за всігда ступає попереду свого війська і жєє так само як би й кождий его воєнк; він днує і ночує зі своїм штабом зарав поза передною сторожію і спить на землі, завинувшись в дергу так як і кождий японський воєнк.

Коли під Пен'яном зібрало ся около 50.000 війська, пустились Японці в дальший похід над ріку Ялу. Росіяни, котрих патрулі підходили доси аж до Пен'яну, почали уступати щораз дальше. Козаки ген. Мищенка непокоїли Японців. Дня 24 марта одна дивізія японська заняла була місто Анджу, а вже 28 марта приїшло коло Чинджу до стички з козаками, котрі остаточно мусіли вертати за ріку Ялу. Тимчасом японська армія машерувала дальше, а японські піоніри та інжиніри

Драконового хребта сходять ся з фортами Ер-люншан. Питане лиш, чи Японці дійсно здо-були сей форт, чи може лиш якісь інші укрі-плення коло сего форту, бо справедливо роблять ту замітку, що як би Японцям дійсно удало ся було здобути сам форт, то мусіли би були взяти в нім також і багато тяжких пушок; тимчасом японські вісти доносять лиш, що Я-панці взяли 4 скорострільні пушки, 4 зовсім добрі пушки машинні і 5 польних пушок та багато муніції, гранатів і карабінів. Як би Японцям дійсно удало ся було взяти всхід-ний форт Кікван („Тун“ значить „всхід“), то они могли би тепер острілювати з великим успіхом старе місто Порт Артур і всі вартати в нім та магазини а остаточно могли би взяти й цілу кріпость.

Н О В И Н К И.

Львів дня 23-го грудня 1904.

— **Чистий дохід** з духовного концерту, устроєного у Львові дня 24 падолиста в 50 роковини проголошеня догми про непорочне зачатє Пресв. Діви Марії, приніс, по провіреню рахунків, квоту 670 К. З огляду, що сей дохід був призначений на добродійні цілі, концертний комітет узяв за відповідне наділити деякі наші інституції відпо-відними датками. Іменно одержали: 1) Виспий му-зичний Інститут 250 К, 2) Тов. Львівський Боян 116 К і ноти вартости 34 К, 3) хор бурси педа-гогічного Тов. 123 К, 4) Управа рускої женської семінарії 50 К, 5) кухня Акад. Громади 50 К, 6) Селянська бурса 30 К, 7) Захоронка для рус-ских дітий всі у Львові 31 К, 8) Товариство ва-каційних кольоній 20 К.

— **Еміграція.** Зі Струсова пишуть: В Стру-євіщині ширить ся чим раз більше рух еміграцій-

ний до Канади, але люди не продають ґрунтів, а йдуть тільки на зарібки, щоби відтак з долярами вернути домів. Декотрі дійсно дорабляють ся; гроші посилають до дому на сплату довгів.

— **Коні за безцін.** Загальне убожество, а головно недостача наші сильно дає ся в знаки се-ляннам в Станіславівщині. Як доносить „Нова Стіч“, послідного ярмарку, дня 5 грудня, було на торго-вици кінській в Станіславові 825 коний. Недоста-ча наші приневолювала властителів, особливо се-лян, продавати коні по 10 К і низше. В такій ці-ні кушав станіславівський гичель 150 коні на шкіру.

— **Убийство.** В Паївці скалатского повіта мешкала в винаймленій хаті 30 і кількатижна Вар-вара Гуцал і заробляла на жите як денна заріб-ниця. Дня 29 падолиста Варвара пропала без ві-сти, що дало причину до ріжних здогадів, між ин-шим, що мусів єї хтось спрятати ві сьвіта. Аж дня 12 с. м. господар Яків Костик, ідучи розки-дати обірник, найшов єї неживу на поли. Трупа уміщено в громадській шопі і прибвша на другий день судово-лікарська комісія провірила, що Вар-вару убито палицею а відтак підрізано їй ножем горло. При першім слідстві брата погибшої Яків і Панько визнали, що замордована сестра мала лю-бовні зносини з парубком Паньком Добриводою та що в день перед смертю випросила від одного з них 10 К на дорогу до Тернополя, куди виби-рала ся, щоби замешкати разом з любчиком. Ви-бираючись до Тернополя, забрала із собою трохи біля, котре найдено на ноли коло убитої. Гроший при ній не було, очевидно їх зрабовано. Підозріне злочину ушало відразу на Панька Добриводою, ко-трий вскорі по викритю утік з села, а відтак зго-лосив ся добровільно в грималівскім суді та при-знав ся до злочину.

— **Напад на чужу власність.** В Станіславо-ві відбула ся недавно перед звичайним трибуналом карна розправа против 29 господарів з Маняви ко-ло Соколовини, обжалованих державною прокуро-ривою о злочин публичного насильства з §. 83 зак. карн. (насильний напад на чужу власність). В Ма-няві був здавна звичай, що в случаях спорів о ґрунт не позивано ся перед суд, але суджено справу на місци, а присуд виконували силоміць самі громадяни. В тім случаю йшло о безправне за-

гарбане громадских ґрунтів деякими господарями. Громада звернула ся до війта з запитанем, яка єго про те гадка, а він відповів, що треба кривдників громади викинути із забраних ґрунтів. То було цілком по звичаю в громаді, тож відповідь війта не дивна. Але що і сам війт захопив собі безправ-но громадске добро, то громада почала свою ек-зекуцію від війта. Громада селян внала зараз на забраний війтом ґрунт, розкинула пліт і заняла в посіданє іменем громада. В два дни потім гро-мадяни в части пересунули а в части зруйнували війтову стайню на громадскім ґрунті і такий сам-ий лад зробили у двох інших газдів. За сей само-суд обжалувала їх прокуратурия о злочин з § 83 з. к. На розправі обжаловані оправдували ся тим, що такий спосіб полагоджуваня спорів існує в Маняві від віків і єсть загально узнаним звичаєм. З огляду на те трибунал не міг по совісти засу-дити обжалованих, отже приймаючи, що они діла-ли не в злій вірі, увільнив усіх від вини і кари.

— **Хотів мати безплатне удержанє.** Перед трибуналом судив присяжних у Львові відбула ся вчера перед полуднем карна розправа против 20-кілька літнього Панька Гринчишина, зарібника, о злочин підпалєни. Акт обжалованя закидав єму, що в ночи з 4 на 5 падолиста с. р. підпалив шо-цу шинкаря Гросмана на Знесію. Обжалований признав ся на розправі до злочину, подаючи, що підпалив тому умисне, аби дістати ся до вязниці і мати безплатне удержанє. По переведеній роз-праві засудив трибунал Гринчишина на 10 літ тяжкої вязниці, заосмотреної постом рав на місяць. Засуджений приймив засуд.

— **Мир підчас війни.** З поля війни доносять: Над рікою Ша, якраз по середній межі бовими лініями обох противників, єсть якийсь горб, а в тім горбі печера, когра дивним дивом служить в день за криївку Японцям, а в ночи російській пі-кеті. Японці перші впали на гадку, щоби завести зносини зі своїми російскими товаришами. Коли одного вечера виходили з печери, лишили в ній фляшку горівки, а коло неї чемний лист, в котрім жалували ся на то, що їх „други вороги“ коли рано виходять з печери, лишають єї дуже нечисту, а то преці шкідливо для здоровя обох сторін. Се помогло, бо коли Японці на другий день прий-

зяли ся при помочи корейских робітників будувати вузкоколієву залізницю із Сеула аж до Віджу над рікою Ялу. Рівночасно взяли ся они візачити розпочату будову залізницї з Фузана до Сеула. В той спосіб старали ся Японці забезпечити ся на той случай, коли би Росіяни їх побили і они буда змушені вертати чим скорше до власного краю. Нині доведена тота залізниця аж до Фанванчена в Манджуриі.

Наконець дня 4 цвїтня около полудня заняла япанська передня сторожа місто Віджу, положене над рікою Ялу а Росіяни пішли за ріку, де вже в укріпленнях позицій стояла ро-сійська піхота і артилерия. Тут треба насампе-ред сказати дещо про сторони над рікою Ялу, бо се потрібне не лиш до зрозуміня самих во-єнних подій, але й тої політики з російської сторони, когра довела до так страшної війни як теперішня. В слідуючим побачимо, що до війни не довела ані якась ненависть расова, ані велика ріжниця віри, лиш проста ненасит-ність землі і капіталістичні спекуляції під-держувані охотою легкої наживи.

Ріка Ялу випливає в північно-всхідній ча-сти Кореї з гори Пеішан виссокої на 2440 ме-трів. Може на яких 15 кілометрів від жерел сеї ріки випливає на півночі ріка Сунгарі, при-тока Амура, когра пливе на північний захід, і ріка Тумен, що пливе на північний всхід. Лю-ди, що живють над сею рікою, називають єї зви-чайно Тачіян, значить ся „велика ріка“, а Ко-рейці називають цілу ріку Амнок-ган. Уже не-далеко жерел стає ріка на 9 метрів широка, але єсть мілка і можна би легко перейти че-рез ню, як би не височезні, скалисті єї береги, котрі місцями доходять до висоти 30 метрів і творять стрімкі стілки, котрі всякий перехід роблять неможливим. В горішнім бігу пливе ріка майже простєсенко від заходу на захід аж до місцевости Маиршан, а звідси завертає вже на полудневий захід. В сїм місци єсть вже ріка на 250 метрів широка а на 4 метри глу-бока та пливе межі горбами, що доходять до

висоти 300 метрів. Той гірський характер за-держує ріка аж до устя. В дальшій своїй ча-сти почавши від міста Віджу ріка ділить ся на кілька частий або розток і дльшого Хінці називали єї Ялу, що значить „вдлговаті доро-га“. Усте ріки єсть так широке і глибоке, що по ній можуть вигідно ходати навіть більші кораблі.

Коли плисти від моря горі рікою, то за-раз впадають з самого початку в очи плоскі береги вкриті пісками. По правім боці на ко-рейскім березі близько устя дежить місточко, а поправді лиш трохи більше прибережне село Йонгампо над досить догідним залізном, де мо-жуть приставати кораблі. Від Йонгампо аж до міста Віджу, віддаленого на яких десять на-ших миль, тягне ся широка, може на півтора милі дуже урочайна рівнина, на котрій досить густо видіють ся хутори корейских селян. Поза тою рівниною, отже вже поза містом Ві-джу починають ся гори вкриті величезными пралісами; гори ті доходять до висоти 3000 метрів а місцями й 5000 метрів понад уrove-нем моря. Додати ще потреба, що ціла ріка Ялу і горішня часть ріки Тумен творять гра-ницю межі Кореєю а Манджуриєю, а долішня часть ріки Тумен аж до устя творять знов границю межі Кореєю а російскою провінцією т. зв. Усурийским краєм.

Якраз в тім місци, де на лівім березі рі-ки лежить місто Віджу, впадає до Ялу з ліво-го боку ріка Аї або Аїго. В сїм місци творять ся отже розтоки, котрі обливають кілька остро-вів, з котрих найбільший зве ся „Голова Ти-гра“. По лівім боці сего острова за рікою Ялу єсть місто Віджу, по правім боці за устем ріки Аїго єсть село Кюденчен або з япанська Тю-ренчен. На північ від того села в тім місци, де ріка Аїго робить коліно, єсть друге село, що зве ся Потетанца, а на полудне за рікою Ялу на манджурскій сторені єсть знов місто Антун або Шахеда.

Місто Віджу або Іджу лежить в красивім місци на кінци згаданой повисше рівнини там,

де вже зачинає ся підгірє; оно обведене гру-бими мурами, котрі однак по части вже валять ся. На північній кінци міста на вершку скали, що піднімає ся на 200 стіп понад ріку, стоїть вартівня а недалеко від неї громадський дїм себ то по нашому ратуш. Місто се було дав-ніше дуже торговельне, бо то було одинокє місто, через котре стояла Корея в звязи з про-чим сьвітом. Через се місто ішов одинокий в Кореї гостинець, званий мандаринським, ко-трам корейскі послї сотками літ возили дань хіньскому цесарєви і привозили з Хіни крім хіньского калєндаря ще й багато всьляких хіньских виробів. Від 1884 мусіла Корея під-дати ся напорови держав заграничних і стви-рати свої порти один по другім для междуна-родної торгівлі а внаслідок того Віджу стра-тило своє значєня торговельне і підупало. Пе-ред кількома роками оно ще й погоріло та стра-тило ще більше на значєню. А все-таки має оно ще й доси яких 8 до 10 000 жителів, ко-трі по більшій части займають ся торгівлею. Половина тих жителів не могла помістити ся в укріпленім місті межі мурами і поселила ся на передмістях, іменно же вдовж згаданого го-станця, котрий з одной сторони веде до Сеула, з другої — в брід через ріку, бо моста на ній нема — до села Кюденчен а звідси до міста Фанванчен і дальше аж до Пекіну. Гостинець той єсть коло Віджу на півтретя сязня широк-ий і досить добре виштурований але дальше в глибину Кореї стає значно вузький, але річ певна, що Японці мусіли єго сего року знач-но поправити і розширити. Давнішими рока-ми був він місцями так вузький, що ледви вер-хом на кони можна ним було переїхати. Вдовж сего гостинця ішов також телеграф аж до Мук-дена і Пекіна, одинокий здобуток Корейців з европейської культури.

Росіяни вже від давна звернули були свою увагу на Корею, а головно на єї велике богатство лісів, котрі могли би були на довгі літа забезпечити величезні доходи. До того ще Корея і під взглядом політичним мада для Ро-сії дуже велике значєня, а се спонукувало Росію

■ О Г О Л О Ш Е Н Я . ■

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою у Львові,
Ринок ч. 10, дім „Просьвіти“.

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки забезпечені тривало в „Дністрі“ від огню. Членський уділ 50 К можна вложити в ратах; вписове 2 К.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затагати позички на 6 % за предложеном відповідної гіпотеки або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦІЯХ і иншим купні землі нехай купуючі звертають ся за повичками до „Дністра“.

ВКЛАДКИ щадничі приймає товариство на 4 прц.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від уділів а часть зиску призначає ся на добродійні ціли; дотепер уділено на церкви, бурси, школи і т. и. 16.385 К.

Стан 31 грудня 1903:

Вкладки	1,444.589 К	Позички	1,330.822 К
Уділи	109.835 К	Цінні папери льоко-	
Фонди резервові	21.318 К	вані в банках і на	
		рахунках бінж.	280.681 К

XXXXXX XXXXXX

МІД знаменатий, десеровий, кураційний, в власній тасіки 5 клгр. лиш 6 корон талко. Вода медова найліпше зредство на лице. Даром брошуру д-ра Цасальського о меді карто перечитати, жадайте! **КОРІНЕВИЧ**, ем. уч. Іванчани.

XXXXXX XXXXXX

АГЕНЦІЯ ДИВНИКІВ

Ст. Соловського

Львів, Пасаж Гавс-

мана ч. 9, — приймає

аренумерату і оголошеня до

всіх дивників краєвих і за-

граничних. В тій агенції на-

ходять ся також головний

зклад і експедиція „Варшав-

ського Тижневника ілюстро-

ваного“. До „Народної Часо-

писи“ і „Ізвети Львівської“

може приймати оголошеня

ексклюзивно лиш та агенція.

≡ Найдешевше можна купити лише ≡

В А В К Ц Й Н І Й Г А Л И

Пасаж Миколяша

меблі, образи, дивани, сальонову' обставу, золото, біжутерії,

старинности і все можливе до домового уладження.

==== Порозуміне з провінцією писемно. ====

Вступ вільний цїлий день.